УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум: 3. 12. 2012.

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао комисију:

   Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду на седници одржаној 16. маја 2012. године донело је Одлуку о образовању комисије за оцену подобности теме, кандидата и ментора за израду докторске дисертације **Андрее Жерајић**, студенткиње докторских студија на Филолошком факултету у Београду, под називом **„Ефекти промена курикулума и њихов утицај на развој рецептивних језичких вештина у настави немачког језика у основним школама Републике Србије“**.

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

   1. др Оливера Дурбаба, ванредни професор, ужа научна област Германистика, предмет Методика наставе немачког језика(од 21. 06. 2011. године), Филолошки факултет Универзитета у Београду;

   2. др Смиља Срдић, редовни професор, ужа научна област Германистика, предмет Немачки језик(од 18. 12. 2007. године), Филолошки факултет Универзитета у Београду;

   3. др Љиљана Глишовић, доцент, ужа научна област Страни језици, предмет Немачки језик (од 5. 04. 2011. године). Факултет политичких наука Универзитета у Београду.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТКИЊЕ

АНДРЕА ЖЕРАЈИЋ

Рођена је у Београду 1983. године. Завршила је Филолошку гимназију у Београду, смер за немачки језик. Филолошки факултет Универзитета у Београду уписала 2002. године на Катедри за германистику, смер – немачки језик и књижевност. Године 2004. добија једносеместралну стипендију DAAD-a (Deutscher Akademischer Austauschdienst) и тај период проводи на Универзитету у Констанцу (СР Немачка). Студије је окончала 2006. и стекла звање дипломираног професора немачког језика и књижевности, уз италијански као други језик током студија и француски као трећи. Октобра 2006. уписала је постдипломске студије на Факултету политичких наука у Београду, смер – новинарство, завршивши их 2008. године одбраном тезе*Туризам у међународном комуницирању*.

Године 2008. уписала је постдипломске студије на Филолошком факултету у Београду, смер Германистика, које је завршила их одбраном тезе из семантике под насловом *Промена значења речи у дијахроном пресеку немачког језика.* Исте године уписује докторске студије на Филолошком факултету, модул – језик. Од летњег семестра 2010. године сарадник је на предметимаМетодика наставе немачког језика и Наставна пракса.

Током доктоских студија Андреа Жерајић иницирала је и спровела неколико истраживања из области примењене лингвистике, глотодидактике и социолингвистике и учествовала на међународним научним лингвистичким конференцијама у чијим зборницима је објављивала радове.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТКИЊЕ

Кандидаткиња Андреа Жерајић ауторка је једног уџбеника за наставу немачког језика, као и и неколико радова из области примењене лингвистике, глотодидактике и социолингвистике.

1. Влајковић, Н. /Жерајић, А. 2011 *»Abenteuer Multi-Kulti. Ein methodisch-didaktisches Handbuch«*. Београд: Завод за уџбенике.

2. Влајковић, Н. /Жерајић, А. 2012. Фактори мотивације наставника страних језиказа рад у основном и средњошколском образовном систему.*Конференција Филолошка истраживања данас*, Београд: Филолошки факултет, 155-172.

3. Жерајић, А. 2010. Утицај социопсихолошких фактора на мотивисаност ученика за учење страних језика. *Зборник радова Конференције „Ставови промјена-промјена ставова“*. Никшић: Филозофски факултет, 69-86.

4. Жерајић, А. 2011. Проблеми у превођењу стручних термина у оквиру наставе L2 на академским и струковним студијама. *Зборник радова Конференције Језик струке*. Београд, 529-538.

5. Вукајловић, Н. /Жерајић, А. 2011. Стереотипи о циљном језику и култури у учењу немачког језика. *Конференција Језици и културе у времену и простору*. Нови Сад, 379-387.

Сви горе наведени радови у непосредној су вези са ширим предметом истраживања и докторске дисертације кандидаткињеАндрее Жерајић. Посебно је значајно истаћи да готово сви радови осим јаснеинтердисциплинарне теоријске базе приказују и резултате емпиријских истраживања које је кандидаткиња спроводила самостално или у коауторству.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Поред тога што је успешно испунила све обавезе предвиђене програмом докторских студија, остварила потребан број кредита и задовољила све студијске истраживачке радове и тиме стекала неопходне услове за пријаву докторске дисертације, Андреа Жерајић је са запаженим радовима учествовала на неколико конференција, који су потом уз одговарајућу рецензију објављени у зборницима радова. Стога се може закључити да се ради о веома квалитетној кандидаткињи и талентованој младој лингвистикињи и германисткињи са широком спектром интересовања, посвећеноји наставном раду и научним истраживањима у лингвистичким областима којима се бави. Увидом у биографију и библиографију кандидаткиње, Комисија је мишљења да Андреа Жерајић у потпуности испуњава све биографске, библиографске и академске предуслове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За менторку је предложена др Оливера Дурбаба, ванредни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за немачки језик и књижевност. Проф. др Дурбаба аутор је једне монографије из области глотодидактике, неколико граматика и уџбеника немачког језика, као и више десетина научних и стручних радова из области лингвистике, примењене лингвистике и глотодидактике, од којих овде издвајамо радове релевантне за област из које кандидаткиња Андреа Жерајић ради дисертацију:

- Durbaba, O. 2002. Deutschlehrerausbildung an der Universität Belgrad: Zielsetzungen und Perspektiven). *Zur Ausbildung von Fremdsprachenlehrern in Südosteuropa. Situation und Perspektiven*. Tagungsdokumentation zum regionalen Symposium in Belgrad 13-16. Dezember 2001, Beograd , 58-59.
- Durbaba, O. 2003. Serbische Germanistikstudenten zwischen kulturellem Autismus und gesichtsloser Weltoffenheit. Ein weiter Weg zum Aufbau interkultureller Kernkompetenzen. Anna Kozłowska (ed.): *Multicultural Education in the Unifying Europe*. Częstochowa, 163-170.

- Durbaba, O. 2004. Rano učenje stranih jezika i jezička diversifikacija kao elementi (školske) jezičke politike.Beograd: *Philologia* II/1, 51-57.

- Durbaba, O. 2006. DaF-Ausbildung in Serbien und Montenegro. Casper-Hehne, H./ Koreik, U./Middeke, A. (Hrsg.): *Die Neustrukturierung von Studiengängen „Deutsch als Fremdsprache“. Probleme und Perspektiven*, Göttingen, 91-98.

- Durbaba, O. 2006. Zu Perspektiven der Deutschlehrerausbildung in Serbien im Rahmen des Bologna-Prozesses. *Fremdsprachen und Mobilität in Europa*, *Diskussionsrunde Bologna*. XIII. Internationale Tagung des Kroatischen Deutschlehrerverbandes. Tagungsberichte. Zagreb, 185-189.

- Durbaba, O. 2007. Modeli inicijalnog obrazovanja nastavnika stranih jezika i razvoj bazičnih nastavničkih kompetencija. J. Vučo (izd.): *Zbornik radova naučnog skupa „Uloga nastavnika u savremenoj nastavi jezika“*, Nikšić, 169-176.

- Дурбаба, О. 2007. О могућим перспективама развоја комуникативно оријентисаних уџбеника страних језика и улози аудио-записа као интегралног дела уџбеника. *Уџбеник и савремена настава. Зборник поводом 50 година рада Завода за уџбенике.*Београд, 111-118.

- Durbaba, O. 2008. Zur Besonderheiten der gesprochenen deutschen Sprache im Unterricht und in Lehrwerken für Deutsch als Fremdsprache. *Zeitschrift für Germanistische Sprach- und Literaturwissenschaft Dituria*, Tiranë, 139-144.

- Durbaba, O. 2009. Sprachpraktischer Unterricht und selbst erstellte Lehrmaterialien für den DaF-Unterricht an der Universität Belgrad (Serbien). Casper-Hehne, H./Middeke, A. *Sprachpraxis der DaF- und Germanistikstudiengänge im europäischen Hochschulraum.* Göttingen: Universitätsverlag, 139-146.

- Durbaba, O. 2010. Kontrastive Analysen: Serbisch/Kroatisch-Deutsch.Krumm, H.-J., Fandrych, Ch., Hufeisen, B., Riemer, C. (Hrsg.) *Deutsch als Fremdsprache, Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft*. Berlin/New York: Walter de Gruyter, 686-692.

- Durbaba, O. 2010. Interferenzerscheinungen bei Deutsch Lernenden mit Serbisch als Muttersprache: Versuch einer Sistematisierung. *Srpskijezik XV, 1-2*. Beograd, 591-608.

- Durbaba, O. 2010. Autentizität revisited: zu authentischen Texten in Lehrwerken für den Unterricht Deutsch als Fremdsprache. *Nasleđe* 15. Kragujevac: FILUM, 9-25.

- Дурбаба, О. 2011. *Теорија и пракса учења и наставе страних језика.* Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

- Durbaba, O. 2011. Zur Entwicklung der Lesefertigkeit in der Fremdsprache. *Anali Filološkog fakulteta*. Beograd: Filološki fakultet, 185-200.

- Durbaba, O. NastavastranihjezikauSrbijiiaspektijezičkogplaniranjananacionalnomnivouinanivoulokalneza jednice. *Jezičkepolitikeijezičkoplaniranje*. Beograd: Filološkifakultet (u štampi).
- Vučo, J. / Durbaba, O. Kriza filoloških studija: stavovi studenata i nastavnika o usklađenosti studijskih sadržaja, nastave i potreba saveremenog društva. *Srpski jezik i društvena kriza*. Kragujevac: FILUM (u štampi).

Комисија сматра да. др Оливера Дурбаба, ванредни професор, испуњава све услове за менторку ове докторске дисертације за област примењена лингвистика, глотодидактика, социолингвистика.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

1. Формулације назива теме (наслова)

Кандидат Андреа Жерајић је пријавила докторску дисертацију под насловом **„Ефекти промена курикулума и њихов утицај на развој рецептивних језичких вештина у настави немачког језика у основним школама Републике Србије“**.

Комисија закључује да је назив тезе прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. Предмет (проблем) истраживања

Предмет овог истраживања је, као што је наведено и у наслову, анализа ефеката промена курикулума страних језика на основношколском нивоу и њихов утицај на развој рецептивних и когнитивних вештина код ученика завршног разреда основне школе. Политичке и образовно-политичке промене и превирања, идеолошка(пред)убеђења за учење страног језика у раном узрасту и против њега, као и схватања о утицајуовог учења на ментални и психолошки развој деце, утицала су населекцију страних језика и обим наставе језика у оквиру школских планова и програма, па је разумљиво што су током временаједни били више а други мање фаворизовани, било у смислу избора самог језика или у погледу разреда у коме се уводи први или други страни језик. Међутим, одлука о систематском смањивању броја наставних часова другог страног језика није само квантитативне, већ пре свега квалитативне природе и имплицира нижи ниво језичке компетенције у општем смислу. Поменуто истраживање лонгитудиналног карактера треба да утврдистепен опадањанивоа овладанихкогнитивнихзнања (граматичко-лексичке природе) и рецептивнихјезичких вештина у три сукцесивно испитиване ученичке генерације.

У ширем контексту тема спада у област истраживања примењене лингвистике и глотодидактике као науке о учењу и настави страних језика, фокусирајући се на социокултуролошке, психолошке и педагошке аспекте наставе немачког као страног језика у основношколском образовном систему. Самим тим што се рад бави анализом језичког постигнућа ученика страног језика и ефектима измена курикулума, као и утврђивањем утицаја друштвених фактора на процес усвајања страног језика и мотивисаности ученика и наставника у наставном процесу, теза залази и у научну област социолингвистике.

3. Опис теме и план рада:

Као део трогодишње лонгитудиналне студије (чије ће прве две фазе чинити последње две генерације ученика основних школа које уче по старим наставним плановима и програмима, док ће трећу фазу обухватити прва генерација која учи по новим), у већем броју основних школа на територији Београда у којима се немачки учи као други страни језик спроводи се тестирање рецептивних постигнућа ученика са циљем утврђивања нивоа знања и природе остварене језичке компетенције у немачком језику као другом страном језику, пратећи промене до којих доводи измена наставних програма и фонда часова.

У фази планирања истраживања полази се од претпоставке да се сам процес истраживања мора спровести на самом крају школске године како би испитаници завршног осмог разреда могли да заокруже и испуне све активности предвиђене актуелним курикулумом са својим предметним наставницима. Осим школа у којима се немачки језик учи као други страни језик, истраживање ће обухватити и једину огледну основну школу на територији града Београда у којој се немачки језик учи са повећаним фондом часова (ОШ Дринка Павловић); добијени резултати у овој школи биће анализирани у екскурсу рада, с обзиром на значајне разлике у плану и програму интензивног учења немачког као страног језика од првог разреда у односу на школе у којима се настава немачког језика одвија према регуларном наставном плану и програму. Очекивано језичко постигнуће за ову школу јесте ниво Б1 према Заједничком европском оквиру за језике.

Тестирање се састоји из три дела којима се испитују рецептивне језичке вештине (разумевањепрочитаног текста и разумевањеговора – аудирање), као стечена језичка лингвистичка компетенција, тј. познавање граматике и лексике обухваћене актуелним планом и програмом. Рецептивно познавање језика утврђује се стандардним средствима тестирања (одговорима на питања у форми „тачно“, „нетачно“, „није наведено у тексту“ или у форми вишеструког избора – *Multiple Choice*), при чему се самапитања базирају на вокабулару из текста или на синонимним речима и изразима.Како би се утврдило да ли испитаници дају исте или сличне резултате у испитивању рецептивних и когнитивних језичких вештина, ученицима се поред самостално израђеног теста нуди и стандардизовани тест Гетеовог института који одговара нивоу А2 Заједничког европског оквира за језике. Трећи део теста, за утврђивање нивоа лингвистичке језичке

компетенције, обувата граматичка и лексичка вежбања, компатибилна са актуелним наставним планом и програмоми прилагођена актуелним уџбеницима.

План рада:

Увод

1. Усвајање страног језика као дисциплина примењене лингвистике

1.1.Теорија усвајања Л2 и наставна пракса

1.2.Лингвистички, когнитивни и друштвени фактори

1.3.Лингвистички и нелингвистички приступи усвајању Л2

1.4.Социолингвистички приступ: макросоцијални фактори усвајања Л2

2. Језичко планирање и образовне политике

2.1.Значај страних језика у настави

2.2.Статус немачког као страног језика у образовном систему Републике Србије

2.3.Значај Заједничког европског оквира за учење, наставу и евалуацију језика

2.4.Анализа курикулума немачког као страног језика с обзиром на актуелне измене

2.5.Поређење старог наставног плана и програма немачког као страног језика са ревидираним курикулумом

3. Вишејезичност

3.1.Појам комуникативне компетенције у савременој методици наставе страних језика

3.2.Нови тренд наставе страних језика - Интеркултурни концепт наставе страних језика

3.3.Комуникативна језичка компетенцијакао циљ савремене наставе страних језика

4. Језичке вештине

4.1 Језичке вештине и језичке компетенције

4.2 Језичке вештине са психолошко-педагошког аспекта

4.3 Развој језичких вештина у наставном процесу

4.4 Рецептивне vs. продуктивне језичке вештине

4.5 Форме евалуације језичких вештина

5. План и поступак истраживања

5.1. Анализа самостално израђеног теста

5.2. Формални опис теста

5.3. Тест разумевања прочитаног текста

5.4. Тест разумевања говора (аудирање)

5.5. Граматичко-лексички тест

5.6. Потреба увођења стандардизованог теста у истраживање

5.7. Опис и анализа стандардизованог теста

6. Статистички приказ и анализа прве фазе истраживања

6.1.Анализа постигнућа по школама

6.2. Општи преглед постигнутих резултата по језичким вештинама

6.3.Екскурс – анализа резултата ОШ Дринка Павловић

7.Статистички приказ и анализа друге фазе истраживања

7.1.Анализа постигнућа по школама

7.2. Општи преглед постигнутих резултата по језичким вештинама

7.3.Екскурс – анализа резултата ОШ Дринка Павловић

8. Статистички приказ и анализа треће фазе истраживања

8.1.Анализа постигнућа по школама

8.2. Општи преглед постигнутих резултата по језичким вештинама

8.3.Екскурс – анализа резултата ОШ Дринка Павловић

8.4.Поређење резултата добијених на самостално израђеном тесту и стандардизованом тесту

9. Мотивисаност ученика за учење немачког као страног језика

9.1.Анализа анкете спроведене у школама

10. Закључак

Литература

Прелиминарни списак литературе:

1. Alderson, J.C. (1984): *Reading in a foreign language: A reading problem or a language problem?* In: Alderson, J./Urquahrt, J. (Eds.): Reading in a foreign language. New York: Longman, 1-27

2. Apeltauer, E. (1997). *Grundlagen des Erst- und Zweitsprachenerwerbs*. Fernstudieneinheit 15. München: Langenscheidt.

3. Bach, G. (2000): *Bilingualer Unterricht: Lernen - Lehren - Forschen*. In: Bach, G.& Niemeier, S. (2000), *Bilingualer Unterricht. Grundlagen, Methoden, Praxis, Perspektiven.* Frankfurt/M.: Lang, 11-23

4. Bachman, L.F./Palmer, A. S. (1996): Language testing in practice. Oxford: Oxford University

5. Bachman, L.F. (1990): *Constructing measures and measuring constructs.* In: Harley, B./Allen, P./Cummins, J./Swain, M: *The development of second language proficiency* (26-38). Cambridge: Cambridge University Press

6. Bachman, L.F. (1990): *Fundamental considerations in language testing*. Oxford: Oxford University Press

7. Barnard, J.J. (1999): *Item Analysis in Test Construction*. In: Masters, G.N./Keeves, J.P.: Advanced in Measurement in Educational Research and Assessment. Oxford: Pergamon, 195-206

8. Bausch, Karl-Richard. (1990): *Zur Erhellung der Frage nach den Spezifika des Lehr- und Lernbereichs 'Deutsch als Fremdsprache'.* In Bausch, K.-R. und Heid, M. (Hrsg.). *Das Lehren und Lernen von Deutsch als zweiter oder weiterer Fremdsprache. Spezifika, Probleme, Perspektiven*. Bochum: Universitätsverlag Dr. N. Brockmeyer, 19-29

9. Beck, B./Klieme, E. (2003): *DESI – Eine Längssschnittsstudie zur Untersuchung des Sprachunterrichts an deutschen Schulen.* In: Evaluation im Brennpunkt – Fremdsprachen lehren und lernen. Empirische Pädagogik, 380-393

10. Beck, B./ Klieme E. (2007): *Sprachliche Komptenzen – Konzepte und Messung*, Beltz

11. Bleyl, W. (2000): Fremdsprachen in der Grundschule. Grundlagen und Praxisbeispiele. Braunschweig: Schroedel

12. Bos, W./Lankes, E.-M./Prenzel, M./Schwippers, K./Walther, G./Valtin, R. (2003): *Erste Ergebnisse aus IGLU. Schülerleistugen am Ende der vierten Jahrgangsstufe im internationalen Vergleich.* Münster: Waxmann

13. Brown, G. (1995): *Dimensions of difficulty in listening comprehension.* In: Mendelsohn, D.J./Rubin, J. (Hrsg.): A guide for the teaching of second language listening. Carlsbad: CA: Dominie Press, 59-73

14. Buck, G. (1991): *The testing of listening comprehension: An introspective study.* In: Language Testing 8 (1), 67-91

15. Buck, G. (2001): *Assessing Listening*. Cambridge: CUP

16. Carroll, J.B. (1968): *The Psychology of Language Testing*, In: Davies, A. *Language testing symposium: A psycholinguistic approach.* Oxford. Oxford University Press, 46-49

17. Caspari, D. (2008): *Lesekompetenz.* Freie Universität Berlin, verfügbar unter http://www.oldenbourg.de/osv/zeitschriften/fsu/didaktischeslexikon/pfu_06_12_didaktisch.pdf

18. Chang, H.-C. (2002): *Deutsch als zweite Fremdsprache : eine empirische Untersuchung der Lernstrategien taiwanesischer Studierender im Hinblick auf autonomes Lernen*. Bielefeld (Germany): Bielefeld University

19. Chalhoub-Deville, M. (1997): *Theoretical models, assessment frameworks and test construction.* In: Language Testing 14, 3-22

20. De Bot, K./ Lowie,W./ Verspoor, M. (2005): *Second language acquisition: an advanced resource book.* TJ International Ltd. Padstow, Cornwall

21. Ders. (1995): *Das Erlernen einer zweiten und dritten Fremdsprache im Rahmen von Mehrsprachigkeitskonzepten.* In: Wodak, R./ Cilla, R. (Hrsg.). (1995), *Sprachenpolitik in Mittel- und Osteuropa*. Wien: Passagen Verlag, 195-208

22. Dies. (1993): *Deutsch als Fremdsprache bei Lernenden mit Englisch als erster Fremdsprache*. Neusprachliche Mitteilungen, *46 (3)*, 167-174

23. Dies. (1999): *Deutsch als zweite Fremdsprache*. Fremdsprache Deutsch, 20 (1), 4-6

24. Dlaska, A./Krekeler, C. (2003): *Sprachtests. Leistungsbeurteilungen im Fremdsprachenunterricht evaluieren und verbessern*, Schneider Verlag Hohengehren

25. Dörnyei, Z. (2001): *Motivational Strategies in the Language Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press

26. Dörnyei, Z./Csizér, K./ Németh, N. (2006): *Motivation, LanguageAttitudesandGlobalisation: AHungarianPerspective,* England: MultilingualMatters

27. Draude, V. (2002): *Sprachtests: Sprachtheorie und Testkonstruktion. Grin Verlag GmbH*

28. Ehlers, S. (1998): *Lesetheorie und fremdsprachliche Lesepraxis aus der Perspektive des Deutschen als Fremdsprache.*Tübingen: Narr (Giessener Beiträge zur Fremdsprachendidaktik)

29. Europarat (2001): *Gemeinsamer europäischer Refenrenzrahmen für Sprachen: Lernen, Lehren, Beurteilen.* Berlin: Langenscheidt

30. Figueras, N./North, B./Takala, S./Verhelst, N./Van Avermmaet, P. (2005): *Relating Examinations to the Common European Framework: A Manual.* Language Testing, 22, 3, 261-279

31. Filipović, J. (2007): *Engleski kao lingua franca: implikacije zatestiranje i evaluaciju u formalnom obrazovanju,* u: Vučo, J. (ur.) Evaluacija u nastavi jezika i književnosti: Zbornik radova (Nikšić: Filozofski fakultet)

32. Gardner, R.C./ Lambert, W.E. (1972): *Attitudesand Motivation in Second Language Learning*. Newbury House

33. Gardner, R.C. (1985): *Social Psychology and Second Language Learning: The role ofattitudes and motivation.* London: Edward Arnold

34. Gardner, R. C./Tremblay, P.F./Masgoret, A. (2008): *Towards a Full Model ofSecond Language Learning:An Empirical Investigation.*The Modern Language Journal, Vol. 81, No. 3. (Autumn, 1997), 344-362

35. Gass, S. M./ Selinker, L. (2008): *Second Language Acquisition. An Introductory Course*. New York & London: Routledge. 219-258. [Chapter 8 – 'Looking at interlanguage processing']

36. Gass, S. M. (2009): *Second language acquisition*. In: S. Foster-Cohen (Ed.) Language Acquisition. New York: Palgrave Macmillan, 109-139

37. Gräfe-Bentzien, S. (2000): *Evaluierung bilingualer Sprachkompetenz. Eine Pilotstudie zur Entwicklung der deutschen und italienischen Sprachfähigkeiten in der Primarstufe beim Schulversuch der Staatlichen Europa-Schule Berlin (SESB),*Freie Universität Berlin

38. Grotjahn, R./Kleppin, K. (2001): *Test DaF: Stand der Entwicklung und einige Perspektiven für Forschung und Praxis.* In: Aguado, K./Riemer, C (Hrsg.) (2001): Wege und Ziele: Zur Theorie, Empirie und Praxis des Deutschen als Fremdsprache (und anderer Fremdsprachen). Balt-mannsweiler, 419-434

39. Hecht, K./Hadden, B. (1992): *Deklaratives und prozedurales Grammatikwissen bei Schülern des Gymnasiums mit Englisch als Zielsprache*. In: Zeitschrift für Fremdsprachenforschung 3, 31-57

40. Helmke, A./Weinert, F.E. (1997): *Bedingungsfaktoren schulischer Leistungen*. In: Weinert, F.E. (Hrsg.): *Psychologie des Unterrichts und der Schule*. Göttingen: Hogrefe, 71-176

41. Herdina, P/Jessner, U. A. (2002): *A Dynamic Model of Multilingualism. Perspectives of Change in Psycholinguistics.*Clevedon: Multilingual Matters.

42. Herschensohn, J. (2007): *Language Development and Age.* Cambridge: Cambridge University Press

43. Höchst, S. (2006):*Methoden sprachdidaktischer Forschung (Studienarbeit)*,Johann Wolfgang Goethe-Universität Frankfurt am Main (Neuere Philologien)

44. Hufeisen, Britta. (1991): *Englisch als erste und Deutsch als zweite Fremdsprache*. Frankfurt: Lang.

45. Huhta, A. (2008): *Formative and Diagnostic Assessment*, In: Spolsky, B. and Hult Francis M. (2008): *Handbook of Educational Linguistics*, Wiley-Blackwell, 469-482

46. Hymes, D. (1971): *Competence and performance in linguistic theory*. In: Huxley, R./Ingram, E. (1971): *Language Acquisition: Models and Methoda*. London: Academic Press, 3-28

47. Jessner, U. (2008): *Teaching third languages: Findings, trends and challenges.*Lang/Teach. (2008), 41:1, Cambridge University Press, 15–56.

48. Jettka, D. (2003): *Der Einfluss ausgewählter sozio-psychologischer Faktoren auf den L2-Erwerb und ihre Abhängigkeit vom Lernalter*,BA-Kernfach Linguistik

49. Jude, N. (2008): *Zur Struktur von Sprachkompetenz*, Dissertation. Frankfurt am Main

50. Karpenko, O. (2003): *Vergleich ausgewählter Sprachtests in bezug auf die Objektivität ihrer Aufgaben (Studienarbeit)*,Ruhr-Universität Bochum (Germanistisches Institut). Grin Verlag

51. Kintsch, W. (1998): *Comprehension: A paradigm for cognition.* Cambridge: Cambridge University Press

52. Kitić, S. (2003): *Zašto reforma i reformisananastava jezika*, u: Vučo, J. (ur.) Nastava jezika u reformi obrazovanja: Zbornik radova (Nikšić: Filozofski fakultet)

53. Kitić, S./ Paunović, T. (2007): *Evaluacija u nastavi jezika, lingvističkih disciplina i metodikenastave*, u: Vučo, J. (ur.) Evaluacija u nastavi jezika i književnosti: Zbornik radova (Nikšić: Filozofski fakultet), 77-89

54. Klieme, E. (2004): *Was sind Kompetenzen und wie lassen sis sich messen?* In: Pädagogik 6/04, 10-13

55. Krashen, S. D. (1981): *Second Language Acquisition and Second Language Learning*. University of Southern California, Pergamon Press Inc.

56. Kraus, H. (2002): *Kommunikative Kompetenz und Interkulturelles Lernen - Begriffsklärung, Abgrenzung sowie Auswirkungen auf Lehrpläne und Lehrbücher*, Universität Würzburg,

    verfügbar unter http://www.hausarbeiten.de/faecher/vorschau/108405.html.

57. Krekeler, C. (2002): *Test DaF und DSH – ungleiche Sprachtests im Vergleich.* Essner Linguistische Skripte – elektronisch, 2, 19-50

58. Krumm, Hans-Jürgen. (1994). *Mehrsprachigkeit und interkulturelles Lernen*. Jahrbuch DaF, 20, 13-36

59. Kuhn, A. (2002): *Erstspracherwerb und früher Fremdspracherwer*,verfügbar unter

http://www.schule-bw.de/schularten/sonderschulen/fruehesfremdsprachen/unterlagen/Erstspracherwerb.pdf

60. Lardiere, D. (2007): *Ultimate Attainment in Second Language Acquisition: A Case Study*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum

61. Linker, W.J. (2009): *Kommunikative Kompetenz: Weniger ist mehr. Die Mikromuster der Impuls-Kommunikation.* Gabal Verlag GmbH, Offenbach

62. Lewy, A. (1990): *Formative and summative evaluation*, In: Walberg, H/Haertel, G. (2010): The International Encyclopedia of Educational Evaluation. Oxford: Pergamon Press, 26-28

63. Mayo, M.P.G./Lecumberri, M.L.G. (2003): *Age and the acquisition of English as a foreign language*. Multilingual matters Ltd.

64. Met, M./Galloway, V. (1992): *Research in foreign language curriculum*. In: Jackson, P.W.: Handbook of Research on Curriculum. New York: Macmillan, 852-890

65. Mitchell, R./ Myles, F (2004): *Second Language Learning Theories. Second edition*. London: Hodder Education. 95-130, 235-256. [Chapter 4 – 'Cognitive approaches to second language learning', 159-192, 224-234. [Chapter 6 – 'Input and interaction in second language learning', Chapter 8 – 'Sociolinguistic perspectives' (8.3-8.7)]

66. Motta, G. (2004): *Direkt. Ein Lehrwerk für Deutsch als Fremdsprache*. Torino: Loescher Editore, S.170

67. Nedelsky, L. (1954): *Absolute grading standards for objective tests.* Educational and Psychological Measurement 14, 3-19

68. Neuner, Gerhard. (1996): *Deutsch als zweite Fremdsprache nach Englisch. Überlegungen zur Didaktik und Methodik und zur Lehrmaterialenentwicklung für die 'Drittsprache Deutsch'*. Deutsch als Fremdsprache,4, 211-217.

69. Nodari, C. (2002): *Was heisst eigentlich Sprachkompetenz?*In: Barriere Sprachkompetenz. Dokumentation zur Impulstagung vom 2. Nov. 01im Volkshaus Zürich, SIBP Schriftenreihe Nummer 18, S. 9 – 14

70. North, B. (2000): *The development of a common framework scale of language proficiency*. New York, Peter Lang

71. O´Malley, J.M./Chamot, A.U./Küpper, L. (1989): *Listening Comprehesion Strategies in Second Language Acquisition.* In: Applied Linguistics, 10 (4), 418-437

72. Pienemann, M. (1998): *Language Processing and Second Language Development. Processability Theory*. Amsterdam: John Benjamins.

73. Prošić-Santovac, D. (2008): *Evaluacija veštine govora u nastavi engleskog jezika*, u: Vučo, J. (ur.) Evaluacija u nastavi jezika i književnosti: Zbornik radova (Nikšić: Filozofski fakultet), 155-166

74. Roger, E.M./Steinfatt, T.M. (1999): *Intercultural communication.* Prospect Heights, IL: Waveland

75. Rost, J. (2004): *Lehrbuch Testtheorie – Testkonstruktion.* Bern, Göttingen: Huber

76. Ruf, B. (2005): *Lehrplanvergleich – Erste und Zweite Fremdsprachen*. Universität Fribourg, Lern- und Forschungszentrum Fremdsprachen(LeFoZeF), Bereich Deutsch als Fremdsprache. IDES Bern

77. Sadler, D. R. (1989): *Formative assessment and the design of instructional systems*, Instructional Science, 18, 119-144

78. Saville-Troike, M. (2006): *Introducing Second Language Acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press

79. Scriven, M. (2008): *The methodology of evaluation.*In: Tyler, R.W, Gagne, R.M. & Scriven, M. (Eds.), *Perspectives of curriculum evaluation*, Chicago, IL: Rand McNally, 39-83

80. Schröder, K./Harsch, C. (2003): *Rahmenkonzeption zur Erfassung Sprachlicher Kompetenzen*, Universität Augsburg

81. Shohamy, E./Inbar, O. (1991): V*alidation of listening comprehension test: The effect of text and question type.* In: Language Testing 8 (1), 23-40

82. Solmecke, G. (2000): *Faktoren der Schwierigkeit von Hörtests*. In: Bolton, S. (Hrsg.): TESTDAF: Grundlagen für die Entwicklung eines neuen Sprachtests. Beiträge aus einem Expertenseminar. München: Goethe-Institut, 7-56

83. Solmecke. G. (2003): *Das Hörverstehen und seine Schulung im Fremdsprachenunterricht*. In: Der Fremdsprachliche Unterricht Englisch, 37 (4+5), 4-10

84. Spitzberg, B.H. (1988): *Communication competence: Measures of perceived effectiveness*. In: Tardy C.H. (ur.) A handbook for the study of human communication, Norwood: Ablex, 67-105

85. Spolsky, B. (1994): *Comprehension testing, or can comprehension be measured?* In: Brown, G./Malmkjaer, K./Pollitt, A./Willimas, J.: Language and understanding. Oxford: University Press, 141-152

86. Spolsky, B./ Hult, F.M. (2001): *The Handbook of Educational Linguistics*. Blackwell Publishing Ltd.

87. Urquhart A.H./Weir, C.J. (1998): *Reading in a second language: Process, product and practice.* New York: Longmann

88. Vollmer, H.J. (2001): *Wissenschaftlich fundierte Kompetenzmodelle im Bereich der Sprachen und deren Niveaudifferenzierung/Skalierung (am Beispiel des „Referenzrahmens“ des Europarats),* Europarat

89. Wagner, K./ Stark, R/ Krause, U./ Gutenberg, N. (2011): *Evaluation eines Trainingsprogramms zur Förderung der sprachlichen Kompetenzen von Schülerinnen und Schülern im letzten Hauptschuljahr,*Universität des Saarlandes

90. Wolff, D. (2003): *Hören und Lesen als Interaktion: Zur Prozesshaftigkeit der Sprachverarbeitung.* In: Der Fremdsprachliche Unterricht Englisch, 37, 11-16

91. Leitgedanken zum Kompetenzerwerb für Moderne Fremdsprachen Grundschule, Hauptschule (Hauptschule und Hauptschule mit Werkrealschule), Realschule, Gymnasium, Bildungsplan Gymnasium, verfügbar unter /www.kultusportal-bw.de

4. Циљеви, хипотезе истраживања и очекивани резултати

Циљ рада је да пружи увид у последице смањења фонда часова немачког као страног језика у основним школама и укаже на оне језичке области којима ученици на крају свог основно-школског образовања слабије или уопште не владају. Како би се компаративном анализом установила разлика у језичким постигнућима са једне стране ученика који су немачки језик учили по старом плану и програму и са друге стране генерације која је радила по новом измењеном курикулуму, истраживање се спроводи у осмом разреду основне школе током три школске године почев од генерације 2008/09. У истраживању се полази од основне хипотезе да ће генерације 2008/09. и 2009/10 показати знатно боље резултате у односу на генерацију 2010/11. која је немачки језик учила по измењеном плану и програму и са двоструко мањим фондом часова. Различите испитне ситуације и околности током три године истраживања детаљно ће бити описане у самој тези.

Из поменуте полазне опште хипотезе произлазе следеће посебнехипотезе:

1. Очекује се да ће испитаници показати лакше сналажење и боље резултате у познавању граматичко-лексичких структура језика него у рецептивним вештинама читања и слушања непознатог текста с обзиром на већи акценат на граматичком инпуту у редовној настави учења страног језика.

2. Претпоставља се да је квалитет самостално израђеног теста и стандардизованог теста Гетеовог института који одговара нивоу А2 Заједничког европског оквира за језика упоредив и да се неће испоставити битне разлике, тј. да ће испитаници показати слична постигнућа у свим деловима оба теста (рецептивним језичким вештинама читања, слушања и граматичко-лексичким знањима

3. Испитаници ће показати реалнији ниво знања тестираних језичких вештина у испитној ситуацији без директног присуства истраживача током самог тестирања.

4. Испитаници у генерацији од које се захтевало да се потпишу на својим тестовима и који су тестирању приступили са свешћу да резултати теста утичу на крајњу оцену на крају школске године, изразили су већу мотивисаност да покажу боље резултате у односу на испитанике прве тестиране генерације која је истраживању приступила анонимно.

Узимајући у обзир да је теоријскииупраксидоказанодајемотивацијаодпресудневажностизаанализупостигнућаучени каунаставномпроцесу, њиховеефикасностиибрзинеиквалитетаусвајањаградива, као додатак истраживању обавља се анкетирање извесног узорка испитаника са циљем утврђивања мотивисаности за учење немачког као страног језика. Намотивацијуутичуфакторикојисусоциолингвистичкиоријентисаникао штосукултура, друштвоивредностдругог/страногјезикакојудруштвеназаједницанегујепремадатомјезикупрематрадицијиучењаистог.
Садругестранепостојиспонаизмађунизаиндивидуалнихфакторапопутличнихафинитета, степенаефикасности, циљаучењајезика, ифакторакојиспецифичноодражавајуусловезаучењестраногјезикакао штосунаставник/предавач, методепредавања, изборкурикулума, којисесапедагошкогаспектаосликавајунапроцесучења.Ови аспекти биће детаљно анализирани у завршном делу рада.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је Андреа Жерајић испуњава услове који се постављају пред кандидате за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области примењене лингвистике, глотодидактике, језичке политике, социолингвистике, као и да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у потпуности релевантан и адекватан у областима ове докторске дисертације.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Оливера Дурбаба, ванредни професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата **Андрее Жерајић** и предложене теме докторске дисертације **„Ефекти промена курикулума и њихов утицај на развој рецептивних језичких вештина у настави немачког језика у основним школама Републике Србије“**, а да за ментора именује др Оливеру Дурбабу, ванредног професора Филолошког факултета Универзитета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

_____

1. др Оливера Дурбаба, ванредни професор

_____

2. др Смиља Срдић, редовни професор

_____

3. др Љиљана Глишовић, доцент